

Zápis z 33. zasedání Českého národního výboru pro omezování následků katastrof (ČNV ONK)

konaného dne 19. listopadu 2015 (středa) od 13.00 hodin v budově Českého hydrometeorologického ústavu, Na Šabatce 17, 143 06 Praha 4, Komořany. Zasedání bylo zaměřeno na aktuální mezinárodní zkušenosti s omezováním následků katastrof a na novější legislativu z oblasti krizového řízení a bezpečnosti u nás.

Program zasedání:

1. *Ing. Ivan Obrusník, DrSc.: Aktuality z činnosti ČNV ONK v posledním období.*
2. *JUDr. Jan Soviš: (Úřad vlády ČR): Aktuality z legislativy v oblasti krizového řízení a zajišťování bezpečnosti ČR.*
3. *Mgr. Jan Daňhelka, PhD. (ČHMÚ): Práce skupiny pro stanovení indikátorů pro monitoring implementace Rámce ze Sendai (SFDRR – Sendai Framework Disaster Risk Reduction).*
4. *Ing. Karel Vančura (ČHMÚ): 6. Evropské fórum pro snižování nebezpečí katastrof (EFDRR), zpráva o jednání v Paříži 7.-9. října 2015.*
5. *Ing. Ivan Obrusník, DrSc. (ČNV ONK): Poslední hodnotící zpráva UN ISDR Global Assessment Report (GAR 2015) – zdůraznění orientace na řízení rizika možných katastrof. Co si z toho můžeme vzít u nás?*
6. *Různé*

Průběh jednání:

Ad 1) Zasedání ČNV ONK (dále jen Výboru) zahájil jeho předseda **I. Obrusník**, který uvedl aktuálnost zaměření tohoto zasedání na nedávné dokumenty a zasedání mezinárodních organizací zabývajících se snižováním dopadů katastrof i na aktuální změny legislativy v oblasti bezpečnosti a krizového řízení v ČR. Předseda dále informoval Výbor o aktualitách od posledního zasedání Výboru v květnu 2015.

Činnost Výboru se soustředila na pořádání cyklu seminářů v oblasti „Prevence katastrof – Ochrana obyvatel a životního prostředí 2014 – 2015“. Tyto velmi úspěšné semináře pořádá Výbor společně s Českým spolkem pro péči o životní prostředí při ČSVTS, a také s radnicí Prahy 9, která pro tyto semináře poskytuje zázemí. První letošní seminář v této sérii „Vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a prevence katastrof“ měl velmi dobrý ohlas a jeho téma bylo velice aktuální. Podrobněji o tomto

semináři informoval předseda již na květnovém zasedání Výboru. Druhého letošního semináře na téma „Znečištění podzemních a povrchových vod – riziko budoucí katastrofy“ se zúčastnilo 60 odborníků z různých oblastí veřejné správy a výzkumných institucí. Seminář ukázal, že je třeba zvýšit angažovanost v této oblasti a stále neodkládat zejména sanaci starých ekologických zátěží.

Pozornost je třeba zaměřit i na problémy s kontaminací jak podzemní, tak i povrchové vody, která může vést až k poměrně nebezpečným katastrofickým situacím. Příkladem může být kontaminace rozvodu pitné vody koncem května v pražských Dejvicích, kdy z kontaminované pitné vody onemocnělo cca 10 000 lidí. Případ řešila Hygienická stanice hl.m. Prahy společně s orgány krizového řízení Prahy 6 a Pražskými vodovody a kanalizacemi. Celá událost ukázala rezervy v připravenosti na tento druh krizové situace i potenciální zranitelnost v případě teroristického útoku na vodovodní síť. K obdobným událostem menšího rozsahu došlo letos v Novém Boru a v Prachaticích.

V oblasti mezinárodní se letos konala Světová konference o katastrofách v japonském Sendai, o níž podrobněji informoval J. Daňhelka na posledním květnovém zasedání Výboru. V říjnu 2015 se konalo Evropské fórum pro snižování katastrof v Paříži, o kterém pohovořil K. Vančura. Také byla vydána hodnotící zpráva UN ISDR, s níž seznámil členy na tomto zasedání Výboru I. Obrusník.

Z organizačních záležitostí je třeba do konce roku dokončit administrativně změnu stanov a registraci našeho Výboru jako zapsaného spolku podle nového občanského zákoníku.

Ad 2): J. Soviš shrnul důležité dokumenty projednané od května 2015 bezpečnostní radou státu (BRS), Vládou ČR, a také nové právní předpisy v oblasti krizového řízení. K důležitějším dokumentům BRS pro Výbor patřila např. Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců za rok 2014, Rozvoj systému podpory bezpečnostního výzkumu pro období po roce 2015, 3. aktualizace seznamu prvků kritické infrastruktury, jejichž provozovatelem je organizační složka státu, Zpráva o stavu ochrany obyvatelstva v České republice a Plán cvičení orgánů krizového řízení – upřesnění na léta 2016–2018.

Z dokumentů vlády lze jmenovat usnesení č. 677 k informaci a průběhu Třetí světové konference OSN ke snižování katastrof v Sendai a usnesení č. 861 o Strategii přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR. Z právních předpisů lze uvést např. zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a nařízení vlády č. 232/2015 Sb., o státní energetické koncepci a o územní energetické koncepci. Podrobně jsou veškeré dokumenty uvedeny v prezentaci.

Ad 3) J. Daňhelka seznámil Výbor činnostmi vyplývajícími z Rámcové úmluvy o snižování rizika katastrof (SFDRR, Sendai Framework for Disaster Risk Reduction) z konference v Sendai. Valné shromáždění OSN zřídilo jako následnou aktivitu SFDRR pracovní skupinu expertů pro indikátory a terminologii. J. Daňhelka se na činnosti této pracovní skupiny podílí a ukázal členům Výboru některé problémy v práci a zaměření této skupiny a to jak při definování a výběru indikátorů, tak i v názvoslovné oblasti.

Upozornil i na to, že bude třeba udělat jednotný slovník pojmů v oblasti katastrof a snižování jejich rizika v ČR. Členové Výboru by se na vytváření takového

„slovníku“ mohli podílet spolu s odborníky z dalších institucí, které se katastrofami u nás zabývají.

Ad 4): O říjnovém jednání 6. Evropského fóra pro snižování nebezpečí katastrof v Paříži pohovořil **K. Vančura**. Současným cílem EFDRR je implementace rámce ze Sendai v podmínkách Evropy. Spočívá především v revizi národních systémů DRR a ve zvýšení integrace DRR mezi jednotlivými sektory. Každý národní systém by mimo jiné měl zahrnovat existenci „databáze škod“ způsobených katastrofami (pro účely pozdějšího vyhodnocování pomocí připravovaných indikátorů stavu implementace SFDRR).. Revize situace v jednotlivých zemích proběhnou způsobem „peer review“. EFDRR doporučilo národním platformám začlenit sociální vědy a jejich analytické nástroje do svých struktur. Zdůvodňuje to faktem, že tyto analýzy umí podat komplexnější obraz, jak sami obyvatelé vnímají riziko. Podle toho, jak riziko vnímají (pokud jej vnímají!) jsou obyvatelé či jednotlivé komunity schopni riziko správně identifikovat, připravit se na něj a zvládat jeho management.

Ad 5): I. Obrusník prezentoval některé poznatky z poslední hodnotící zprávy UN ISDR (dokument GAR 2015). Zdůraznil, že k důležitým událostem v prosinci 2015 bude patřit 21. Konference stran Rámcové úmluvy OSN ke klimatické změně (COP 21) v Paříži a jednání stran ke Kjótskému protokolu. Stále více je zdůrazňována souvislost ničivějších a mnohdy častějších přírodních katastrof s projevy klimatické změny.

Zpráva GAR konstatuje, že i po často úspěšné implementaci rámcové úmluvy Hyogo se globální riziko katastrof významně nesnížilo. Opatřením ke snižování rizika je věnována relativně malá pozornost ve srovnání s pozorností věnovanou zvládnutí (řízení) katastrof. Je třeba orientovat se více na snižování chudoby, lépe plánovat a řídit města a také zachovávat ekosystémy. Nedostatečný důraz je kladen na využívání principu BBB (**B**uilding **B**ack **B**etter) tj. rekonstrukci budov a infrastruktury zasaženou přírodní katastrofou nikoliv do původního stavu před katastrofou, ale do vytváření struktur odolnějších vůči budoucím katastrofám. Takovéto investice jsou rozhodně efektivní.

Zvyšující se porozumění úloze zranitelnosti a expozici v posledních letech ukazuje, že rychlý rozvoj vytváří nebo zvyšuje riziko katastrof. Přesto se zvládnutí (management) katastrof na tuto skutečnost v praxi neadaptovalo. To platí i pro nás. Je škoda, že se žádné z českých měst dosud nepřipojilo k iniciativě OSN „My city is getting ready“, která pomáhá městům ve zvyšování připravenosti na budoucí katastrofy. ČR má sice některé důležité dokumenty, které by měly vést ke snižování rizika katastrof (např. Koncepce environmentální bezpečnosti a to na období 2016 – 2020 s výhledem do roku 2030 a Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (adaptační strategie)). Ale jsou to spíše strategické a koncepční dokumenty, pro jejichž realizaci chybí akční plány. Pozitivní je vytvoření pracovní skupiny SUCHO (MŽP, MZe a další resorty), která přispěje k zlepšení připravenosti na tento typ pomalé pohromy. Relativně příznivější je situace ve zlepšování připravenosti na povodně, kde běží řada konkrétních projektů.

Ad 6): Různé. Přítomní členové Výboru se v diskusi zabývali hlavně nutností revidování členské základny, neboť v řadě institucí došlo k personálním změnám. Proto je třeba získávat nové a perspektivní odborníky z různých oblastí a institucí, kteří by měli o problematiku katastrof zájem. V závěru předseda ČNV ONK

poděkoval všem přednášejícím a účastníkům slíbil brzké e-mailové zaslání zápisu a prezentací jednotlivých přednášek.

Zapsal: Ing. Ivan Obrusník, DrSc.
 předseda ČNV ONK

26. listopadu 2015